

1. Täna mäng sai ametliku alguse Eesti aja järgi kell 12.00. Enamikus maailma riikides näitasid kellad samal ajal samuti täistundi, mõnedes (näiteks Afganistan, Iraan, Myanmar, Põhja-Korea, mitmed Austraalia osad) aga ka pooltundi. Maailmas on aga üks riik, mille tervel territooriumil ei näidanud kellad sel ajal ei täis- ega ka pooltundi, kell oli seal meie mängu algusajal nimelt 15.45.

Milline riik?

2. See lauljatar on välja andnud kolm albumit: 19, 21 ja 25. Albumite nimed viitavad tema vanusele laulude loomise ajal. Praegu 28aastase artisti on Billboard juba kolm korda aasta artistiks nimetanud ning Time on ta kahel korral maailma 100 mõjukaima inimese hulka valinud. **Kes?**

3. Pool sajandit oli neid kolm: Theodor Mommsen, Bertrand Russell ja Winston Churchill. Tunamullu lisandus lõpuks neljas ning koguni naisterahvas. **Kes?**

4. Audi logo neli rõngast sümboliseerivad Auto Unioni nelja autotootjat. Üks neist on Audi, **millised on aga ülejäänud kolm, mis koos Audiga 1932. aastal Auto Unioniks ühinesid?**

5. Nähtav büst on püstitatud mehele (eluaastad 1846-1926), kelle kohta on öeldud, et oma firma loomisega 1876. aastal pani ta aluse oma kodumaa industrialiseerimisele. Tema loodud ja tema nime kandva firma toodangu omajaid leidis mälumängurite (või üldse eestlaste) hulgas 10-20 aastat tagasi oluliselt rohkem kui praegu. **Kelle büsti näete?**

6. Ta alustas 13aastaselt poodniku abilisena, 7 aastat hiljem avas oma poe ja 35selt oli tal juba kauplustekett. Mõni aasta hiljem sukeldus ta aga suhkrüärisse ja müüs poeketi maha. Eriti uhkelt hakkasid asjad minema siis, kui ta ostis sakslaselt Eugen Langenit tükkisuhkru tegemise patendi. 1877 avas ta pealinnas suhkruvabriku, mis tegutseb tänaseni. Ta olevat olnud oma aja kohta ülihoollitsev tööandja, lisaks oli mees suur filantroop, annetades suuri summasid raamatukogude rajamiseks ja toetamiseks ning haiglate ja hariduse toetamiseks. 10 aastat enne oma surma, 70selt, annetas ta riigile 65 maali ning raha, et ehitada hoone nende eksponeerimiseks. Kaheksa aastat hiljem avatigi see endise vangla asukohas. **Kes?**

7. Pealinn on Capitol, mis asub Kaljumägedes. Riik on jagatud 12 ringkonnaks, mis kõik eri aladele spetsialiseerunud: näiteks luksusesemed, elektroonika, kalandus, relvad jne. Kunagi oli ka 13. ringkond, mis oli spetsialiseerunud tuumajõule, kuid see hävitati suures ülestõusus Capitoli vastu. **Millises romaanitrioloogias toimub tegevus sellisel maal?** Autori sõnul on tema peamisteks inspiratsiooniallikateks olnud Theseuse ja Minotauruse müüt, gladiaatorid ning reality-show`d.

8. Ta oli kirjamees, tõlkija, muusik, leiutaja, purjetaja ja kunstnik. Ta on kirjutanud raamatu oma koerast, disaininud paraja portsu väikejahte, tal oli mitu patenti, muu hulgas näiteks reovee aeraatorile, kirjutanud 49 heliteost, millest populaarseimad on „Candlelight Blues”, „Love at Sundown” ja „Falling Rain”. Ta mängis klarnetit, aga ka kitarr, trompetit ja klaverit, on musitseerinud koos näiteks Benny Goodmani, Stan Getzi ja Lionel Hamptoniga. Tal oli jazzbänd, mis tegutses aastakümneid, viiekümnendatel esines bänd iga reede õhtul kontserdiga. Ta oli Viini muusikaülikooli auliige, ta on üks 25st, kes on saanud Yale ülikooli muusikakolledžilt Sanfordi medali. **Kes?**

9. Hejaz+Najd+Al-Ahsa+Asir=....?

10. Kui ta 2006. aastal lavastas „Mission Impossible” kolmanda osa, oli see sel hetkel kalleim debütandi lavastatud film. Filmikogemust oli mehel seks ajaks aga juba kuhjaga – oli ta näiteks üks „Armageddoni” stsenaaristidest, telesarja „Alias” looja ning sarjade „Lost” ja „Felicity” üks autoreid. Tema seni viimane film on aga teeninud juba üle 2 miljardi dollari. **Kes?**

11. Wimbledoni võitja Dorothy Shepherd-Barroni poeg, kuulsa De La Rue rahatrükikoja ärijuht John Adrian mõtles ca pool sajandit tagasi välja midagi, ilma milleta me tänapäeval oma elu ette ei kujuta. 2005 löödi ta selle eest ka rüütliks. Kogu asja põhimõte on tänaseni jäänud samaks, oma osa selles, et värk just selline sai, on ka Shepherd-Barroni kehva mäluga naisel. **Mille mees välja mõtles?**

12. See trio, kuhu kuulusid Eric Clapton, Ginger Baker ja Jack Bruce, on esimene tõeline supergrupp. Nende kolmas album „Wheels on Fire” on esimene duubelplaat, mis jõudis plaatinaplaadini. Just nende tuules sündisid Led Zeppelin, Deep Purple, Black Sabbath, Jeff Beck Group, Lynyrd Skynyrd. Mehed teadsid, et nad on head – oma nime võtsid nad selle järgi, et kuuluvad parimate hulka. **Mis ansambel?**

13. 2014. aastal pidi Kaplinnas toimuma Nobeli rahupreemia laureaatide konverents, kuid see jäi ära. LAV keeldus andmast viisat ühele laureaadile, seepeale teatas suur osa ülejäänutest, et keelduvad osalemast. **Keda ei tahtnud LAV maale lubada?**

14. **Milline on maailma kalleim valuuta?** Rahaühik võeti kasutusele 1960. aastal ning oli algselt väärtuselt võrdne naelsterlinguga. Praegu saab ühe raha eest üle kolme euro. Riik ja rahaühiku nimi.

15. See suurlinn on saanud oma nime apostel Jaakobuse järgi. Iseenesest on tegu natuka naljaka linnaga, sest halduslikult koosneb ta 37 osast ning linna enda nime kandvas osas on ca 200 000 elanikku, kokku aga 2015 andmetel ligi 6,2 miljonit. Linn on ametlikult asutatud 12. veebruaril 1541, kuid asustus oli selle koha peal sadu aastaid varem. Linnas tegutseb maailmajao suurim metroo (esimene liin avati 1975). Toimivaid raudteejaamu on linnas järel vaid üks, selle on projekteerinud Gustave Eiffel. Linnal on kolm sõpruslinna – Ankara, Manila ja Riia. **Mis linn?**

16. Kui 1920.-1930. aastatel andsid NFLis tooni väiksemate linnade meeskonnad, siis praeguseks on tollastest tegijatest jäänud vaid üks. Milline on NFLis mängiv väikseima linna võistkond, mis on ka ainus, millel puudub konkreetne omanik – osanikke on enam kui 360 000 ning reeglite kohaselt ei tohi ühe inimese käes olla üle 200 000 enam kui viiest miljonist osakust? Linnas endas elab 2010. a rahvaloenduse andmetel 104 500 inimest. **Klubi?**

17. See India osariik on tuntud kui maailma kõige baptistlikum piirkond. 90% selle osariigi elanikest on kristlased ja lõviosa neist on baptistid – kokku kolmveerand elanikest, mis on kaugel ees Mississippist ja Texasest (napilt üle 50% baptiste). Lisaks sellele elab u 2 miljoni elanikuga osariigis umbes miljon Amuuri pistriku, nii et kanti kutsutakse ka maailma pistriku pealinnaks. Osariigis elab 17 põlisrahvast, keda ühendavad inglise keel ja kristlus. Osariik eraldus Assamist 1963, selle pealinn on Kohima, mille lähistel toimus 1944 kuuluis Tenniseväljaku lahing. 1970. ja 1980. aastatel andis briti aferist Clive Feigenbaum selle osariigi nimel välja (fantaasia)postmarke. **Mis osariik?**

18. Kes on pildil olev õllepruuli poeg? Teisel pildil on tema hauakivi

i ülaosa. Perekonna pruulikoda töötab sama (ehk perekonna-)nime all tänini, nende Punase Risti õlu on ettevõtte kodulehe andmetel maailmas vanuselt kuues õllesort.

19. Kui kõndida üle selle linna piiri, võib sattuda kolme riiki – lisaks riigile, mille pealinnaks ta on, piirneb linn kahe välisriigiga. **Mis linn?**

20. Juba 19aastaselt sai temast (1881-1937) võidusõitja, kes oli tavaliselt kõigist kiireim, kuid tema FIAT oli millegipärast ikka ja jälle kimpus tehniliste probleemidega. Mõne uhke karika ta ikka võitis, kuid juba 25selt asutas ta koos ühe kaassõitjaga oma autofirma. Firma on saanud tuntuks paljude uuenduste kasutuselevõtjana ja ka erakordsete sportlike saavutuste poolest. Praegu on tootmises vaid üks mudel – supermini Ypsilon. **Kes/Firma?**

21. **Kuidas nimetatakse süsteemi, kus kahel riigil on ühe territooriumi üle võrdsed õigused?** Ajaloost võib tuua näidetena Uus-Hebriidid, mida valitsesid ühiselt Prantsusmaa ja Suurbritannia, ning Sudaani, mida valitsesid ühiselt Suurbritannia ja Egiptus. Praegugi on selliseid alasid päris mitu, näiteks Brcko regioon Bosnias (Bosnia ja Serbia) ning päris mitu jõelõiku üle ilma.

22. Ilmselt olete Golovin-Sivtsevi tabelit kõik näinud. Kui mitte seda tabeli poolt, kus kasutusel [III](#), [E](#), [M](#), [H](#), [K](#), [Ы](#), [И](#), siis teist poolt kindlasti. **Kus näeb Golovin-Sivtsevi tabelit?**

23. Eesti Keele Instituut tähistab riigi 100. sünnipäeva mitme sõnaraamatu väljaandmisega. Ennekõike ilmub uus õigukeelsussõnaraamat, aga ka eesti keele esimene kollokatsioonisõnaraamat. **Mis on kollokatsioon?**

24. 15. august on katoliku traditsioonis Neitsi Maarja taevaminemise püha. **Nimetage 15. augustil 1537 asutatud pealinn, mis on selle püha järgi nime saanud.**

25. 1924. aastal sai üliandekas füüsikatudeng Adriano üle kogu Itaalia tuntuks sellega, et lõi omaleiutatud aparaadiga lühilaineühenduse Itaalia ja USA vahel. Edust tiivustatuna lõi ta koos isa ja

vendadega firma **Società Scientifica Radio Brevetti** ..., mis tootis kondensaatoreid, vaakumlampe jm raadiodetaile. Ettevõtte oli väga edukas ning tegutseb (küll pisut teise nime all) tänase päevani, tootes näiteks tuulegeneraatoreid, piletisüsteeme, elektroonikadetaile jne. Maailmakuulsaks sai aga 1940. lõpus käivitunud teine suund, mida vedasid Adriano vennad ja mille esiklapseks oli Cucciolo.

Kuidas oli Adriano perekonnanimi?

26. Ameerika näitlejatar Veronica Hamel on mänginud paljudes telesarjades ja filmides, muu hulgas näiteks kultusseriaalides "Dallas" ja "Lost". Millegipärast loobus ta ühest peaosast algses „Charlie inglite” sarjas. Ameeriklastele sai ta aga ennekõike tuntuks reklaamnäona ning ajalukku on läinud temast tehtud reklaamklipp, mis oli eetris 1. jaanuaril 1971 kell 23.59. **Miks oli see klipp ameeriklaste jaoks eriline?**

27. Kui Johannes Paulus I suri ja 1978. aastal konklaav juba teist korda paavsti valima kogunes, teatas ajakiri Time, et kihlveokontorid pakuvad tõenäosust 33:1, et paavstiks valitakse kardinal Joseph Marie Anthony Cordeiro. Läks siiski pisut teisiti. Cordeiro oli esimene (ja seni ainus) kardinal oma riigis, tema residentsiks oli pealinna püha Patricku katedraal. Huvitaval kombel on selles riigis, millel Hispaaniaga pole praktiliselt mingit pistmist, valdav osa katoliiklastest hispaaniapärase nimedega nagu ka näiteks kõik Cordeiro järglased riigi peapiiskopi ametis. **Mis riik?**

28. Meie tunneme seda taime õitsevana, inglased aga murutaimena. Kuulsaim sellest taimest muru on George V ajast Buckinghami palee juures, 1930.-tel aretas Dorothy Sewart just muru jaoks selle taime õiteta vormi. Oma ladinakeelse nime on ta saanud kreeakeelsest sõnast, mis tähendab maaõuna. Briti kirjanikul Mary Wesleyl on romaan „...muru”, mis ilmunud ka eesti keeles ja mille järgi BBC on 1992 teinud menuka teleseriaali. **Mis taim?**

29. Praegu valmistab selle kaubamärgi all komme August Storck KG, nime said kommid aga linna järgi, kus neid 1903. aastal tootma hakati. Tegemist on karamellimaitsete karamellkommidega, eri variantidel võib olla šokolaadi- või piparmünditaidis. Millegipärast peetakse neid vanainimeste kommideks ja ka reklaam on tavaliselt sellised, kus vanaisa lapselapsele kommi pakub. **Mis kommid?** Ehk aitab vastuse meenutamisel mõtlemine traagilisele kirjandusteosele.

30. Eesti keeles kasutatakse seda sõna peamiselt suure heliloominguvõistluse tähenduses, Klassikaraadios on ka seda nime kandev saade. Sõnaraamatud pakuvad vasteks veel ka kõnetooli ja laevanina. **Mis termin?**

31. Seda Briti asumaad kutsuti Šoti kolooniaks, sest just šotlased mängisid seal kogu aeg tähtsat rolli. Kohalikud olid kolonistide peale nii kurjad, et erinevalt lõviosast teistest inglaste asumaadest ei astunud pärast iseseisvumist Briti Rahvaste Ühenduse liikmeks. 1962-2011 oli riigis järjepidevalt võimul sõjaväeline diktatuur, 2007 toimus riigis nn safranrevolutsioon, mis avas tee diktatuuri lõpule. Viimastel aastatel vaevleb riik kodusõjas. **Mis riik?**

32. Kuigi paljud režissöörid on soovinud või sooviksid seda kirjandusteost ekraniseerida, pole see tänini teoks saanud. Algselt oli kirjanik valmis filmimeestega koostööd tegema, kuid kui tema jutustuse "Uncle Wiggily in Connecticut" põhjal tehtud film nime all „My Foolish Heart” valmis sai, mattis ta selle kava maha ja keeldus kategooriliselt filmimisõiguste andmisest. Nimelt olid filmitegijad tema looduga ülivabalt ümber käinud, mis kirjanikule aga ei meeldinud. Nii ongi see film ainus, mis tema teoste põhjal valminud. **Mis raamatust on jutt?**

33. **Kes on see aastakümneid Lääne-Virumaal tegutsenud mees**, kes ühel 1979. aasta pimedal sügisõhtul paigaldas koos poja ja tolle sõbraga omavoliliselt Niguliste kiriku juurde mälestuskivi

Christian Kelchile? Huvitaval kombel jätsid toonased võimud kivi alles ning seda saab tänagi Niguliste kiriku kõrval näha. Mees paigutas nõukogude ajal Vigala kalmistule mälestuskivi ka oma Vabadussõjas hukkunud vennale, kuid see koristati punavõimude poolt kiiresti ära. Ta oli ka innukas rahvaluule koguja. Kord olla ta täitevkomitee kultuuriosakonnast küsinud, et kas anekdoote võib ka korjata. Loomulikult võib ka anekdoote, vastati talle. Aga kas ka riigivastaseid võib? Ametnik käskinud tal siis momendi oodata ja läinud ise kusagile ära. Kümne minuti pärast oli ta tagasi ja õpetas: võib korjata ka neid, ainult et kindlasti märkige juurde, kes rääkis ja kus rääkis!

34. Kui maailmas on populaarseimad Vene viinad Smirnoff ja Stolitsnaja, siis Venemaal on alates 2005. aastast populaarseim omanäoline retrostiilis viin, mille reklaamides pole pudeli kõrvale pandud pitsid, vaid tõsised viinaklaasid ning sakummiks keedetud kartulid ja natuke paberile puistatud soola. Reklaamnäoks on lihtne noormees soniga. Viina reklaamlause on „Aeg möödub, meie jääme iseendaks...” Iga pudel on nummerdatud. Viin on hästi tuntud ka Eestis. **Mis viin?** Teisel kohal on Venemaal populaarsuselt muide Putinka ja kolmandal Russkij Razmer.

35. Inglise kirjamehe ja aedniku John Evelyni 1661. aastal ilmunud „Fumifugium” on üks esimesi teoseid, mis juhib tähelepanu ühele keskkonnaprobleemile, mis praegu tollasest ilmselt kordades hullem. Märkimisväärne on, et Evelyn pakkus ka lahendusi probleemiga võitlemiseks. **Mis probleem?**

36. Kui Anthony Hopkins sai parima meespeosa Oscari „Voonakeste vaikimise” eest, kus ta oli nähtav vaid veidi üle 16 minuti, lõi ta sellega üle aastakümneid kestnud rekordi. Enne teda oli lühima ekraaniaja ehk 23 minuti eest selle saanud major Pollocki osatäitja filmis „Separate tables”. Ainulaadne on see, et 1958, mil ta kuldmevikese sai, oli ta ise üks Oscari-gala juhtidest. **Kes?**

37. Kirjameeste nimesid on lennujaamadele antud küll, kuid inglise keeles kirjutanutest on selle au osaliseks saanud vaid üks. **Kes?** 12. jaanuaril 2011 anti tema nimi reoveritud Boscobeli lennujaamale Jamaikal. Lennuvälja lähedal asub talle kuulunud maja, mille Briti peaminister Anthony Eden muutis 1956. aastal Suessi kriisi ajal Briti valitsuse ajutiseks residentsiks.

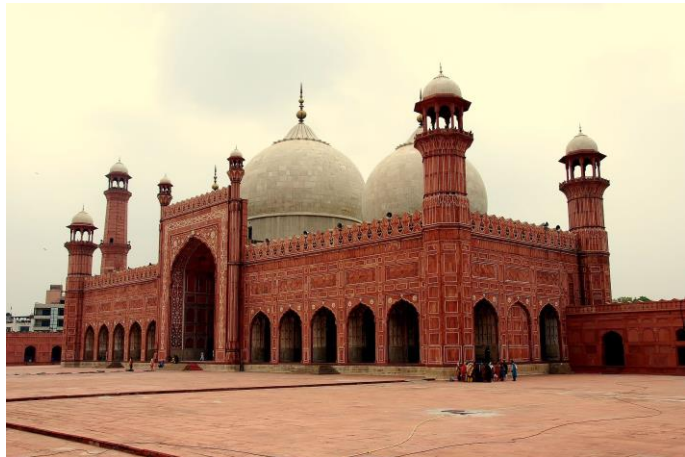
38. See järv, mis kuulub Saksamaale, Šveitsile ja Austriale, on ametlikult ainus paik Euroopas, kus pole riigipiire ja see on tekitanud ka omajagu vaidlusi. Järve tuntakse Švaabi merena, kuigi ei merega ega švaabidega pole tal midagi pistmist. Oma rahvusvahelise nime on järv saanud saksa ülikoolilinna järgi, kus 1414-1418 toimus üks oluline sündmus, meie tunneme järve aga enamasti selle nimega, mida kasutavad sakslased. **Mis järv?**

39. **Kes oli seni viimase ameeriklasest meestennisistina ATP rankingu esinumber?**

40. **Millist pealkirja kannab Charlotte Bronte teine romaan?** Romaani pealkirjaks on inglispärane naisenimi, mis enne romaani ilmumist oli aga kasutusel mehenimena. Romaani kangelanna isa pani oma tütrele (küll mitte just kõige tavalisema) mehenime, sest ta ootas poega. Pärast romaani ilmumist muutus aga nimi mehenimest naisenimeks ning on ingliskeelsetes riikides üpris tavaline. Kindlasti aitas nime populaarsuse kasvule kaasa naine, kes muu hulgas oli 1989-1992 USA suursaadik Tšehhoslovakkias.

41. Eustache de Saint-Pierre, Jean d'Aire, Jacques de Wiessant, Pierre de Wiessant, Jean de Fiennes ja Andrieu d'Andres on kuus meest, kes XIX sajandi lõpul maailmakuulsaks tehti, kuigi tegu, mille nad sooritasid, toimus juba 1347. aastal. **Millise koondnime all me neid teame?**

42. Agras asuva ehituskunsti meistriteose Taj Mahali lasi teadupärast ehitada mogulite valitseja Shah Jahan oma lemmiknaise Mumtaz Mahali mälestuseks. Oma panuse maailma ehituskunsti on aga andnud ka nende poeg Aurangzeb, kelle korraldusel ehitati pildil olev Badshahi mošee, mis valmis 1673. aastal. Suurim mogulite riigi ajal rajatud mošee jäi tervenisti 313 aastaks (ehk siis 1980ndate aastateni) ka maailma suurimaks mošeeks. **Millises linnas see 56 000 inimest mahutav rajatis asub?**

43. See maadeurija lootis jõge mööda jõuda välja Vaikse ookeanini, kuid selle asemel oli sunnitud tõdema, et jõgi suubub hoopis Põhja-Jäämerre. Nii nimetas ta jõe Pettumuse jõeks, mida see ka aastaid kandis. Hiljem anti jõele siiski maadeurija nimi. Kes/mis jõgi?

44. Sellel pesapalliklubil lasus alates 1945. aastast kits Billy needus, mille nad mullu lõpuks murda suutsid ning võitsid pärast 108aastast vaheaega MLB tiitli. Nimelt olla kohalik kõrtsmik pärast seda, kui tal kästi oma haisev kits klubi Wrigley Fieldi staadionilt eemaldada, teatanud, et see klubi ei võida enam kunagi. **Mis klubi?**

45. See 1963. aastal Stockholmis sündinud naine on vähemalt kosmoseõiguse alal kõige pädevam eestlane, käsitles ka tema doktoritöö just kosmoseõigust. Ta oli 1990-1992 viimase eksiilvalitsuse riigisekretär. Ta on töötanud õppejõuna Uppsala ülikoolis, Riia juriidilises kõrgkoolis, Concordia ülikoolis ja TTÜs. Poolteist aastat tagasi jäi ta ilmselt poliitilistel põhjustel ilma ÜRO digitaalse privaatsuse eriraportööri ametikohast. Tema ema Edith on Arvo Pärdi kõrval teine (ajaliselt küll esimene) Rakvere linna aukodanik. **Kes?**

46. See asutus rajati 1935, esimene juhataja oli Julius Bleyer. 1944 oli asutus sõjapaos Järlepa mõisas. Asutuse tegevus taastati 1995, oma viimasesse asupaika kolis 2001, 2009 liideti aga ametlikult suurema „vennaga” ning mullu 30. septembril pani lõplikult ukсед kinni. See tekitas palju pahameelt vastava valdkonna inimeste seas ning näiteks tuntud Virumaa sõumees, kes tahtis selle asutuse üheks oma pärijaks teha, teatas, et pärast asutuse sulgemist ei saa sellest enam juttu olla. **Mis asutus?**

47. Eesti viimane sovhoos lõpetas tegevuse alles 1995. aastal. Praegu pakutakse kunagisse sovhoosikeskusesse ekskursioonipaketti, mille tutvutus kõlab nii: „Koht, kus aeg on suures osas seisma jäänud. Majad on lagunened ja tühjad – tavaline vaatepilt ehk. Kuid ka siin käis kunagi elu täies hoos. Tutvustame Teile olulisi hooneid sovhoosiajastust. Seletame, kuidas, miks ja milleks. Näitame neidsamu hooneid, kus mõnikümmed aastat tagasi käis kõik nagu kellavärk. Ühest küljest põnev, teisalt huvitav kogemus.” Paketi hind koos supiga sovhoosi sööklas on 19.70, lastele 16.70. **Mis sovhoos või mis küla** (sovhoos kandis suurema naaberasula nime)?

48. Ameerikas on ametlikel dokumentidel lahter, kuhu paljudel, sealhulgas näiteks suuremal osal keskealistel eestlastel tuleb kirjutada tähekombinatsioon NMI. **Mida see tähendab?**

49. Maailma pikim tänav on Guinnessi rekordite raamatu kohaselt Yonge tänav, mis on ühe suurlinna peatänavaks, aga läheb linnast äärelinna ning suisa järgmise linnani. Tänav pikkuseks on toodud 86 km. **Millises suurlinnas** (2011 2,615 milj elanikku) see tänav asub?

50. See mees töötas 1992-2000 Väike-Maarjas ja tõstis sealse noortekorpalli Eesti tippu, kust see pärast tema lahkumist paraku kiiresti kadus. Väike-Maarjas asutas ta ka spordiklubi Lurich. Kuigi rohkem tuntud noortetreenerina, oli ta 2001-2005 meistriliigas Rakvere meeskonna ja 2006/07 Tartu Fausto peatreener. Tema õpilastest on tuntuimad Randar Luts, Vallo Allingu, Kristo Saage ja Viljar Veski .2015. a asus tööle Kalevi korvapiiakadeemiasse, spekulieritud on ka tema võimalustest saada TLÜ/Kalevi peatreeneriks. **Kes on see omanimelise korvpallikooli omanik?**

51. Välimuselt ning ka mitmetelt iseloomujoontelt võiks seda kala veemaailmas piltlikult võrrelda meeldivalt küpsesse ikka jõudnud naisolevusega inimeste maailmast. Välimuselt kena, eelistab omi toimetusi toimetada varjus, ilma veeavalikkuse suurema tähelepanuta; kogenud, omajagu kaval, ei torma noore viidika kombel ringi, pea laiali otsas, ega ole veel ka auväärse haugi kombel sammaldunud. Lisaks nõuab kalamehelt konksu otsa saamiseks ja hilisemaks kojuviimiseks teatavat kavalust ja pingutust ning seejuures pakub püügil meeldivat närvikõdi ... Teda peetakse meie vete üheks ilusaimaks kalaks: selg pruunikas- või mustjasroheline, küljed kuldkollased, kõht valkjas, silmad kollakad, uimed karminpunased. Suurus on tavaliselt 20–30 cm (maksimaalselt kuni 50 cm) ja raskus 250–300 g (maksimaalselt 2–3 kg). Üks rahvapärastest nimedest on punaperse. **Mis kala?**

52. Pildil olev torn on hästituntud Bosporuse orientiir juba alates 18. sajandist. Torn on türgi keeles tuntud Neitsitornina, kuid rahvusvaheliselt tuntakse teda kreeka mütoloožiast pärineva kangelase nimega, kes ujus müüdi järgi üle Hellespontose, et kohtuda oma armsama preestrinna Heroga. **Kes oli see kreeklasest kangelane?** Eesti ja inglispäraselt kõlab küsitav nimi mõnevõrra erinevalt, kuid huvitaval kombel on nii üks kui teine meile tuntud naislauljataride lava-perekonnanimedena. Vastuseks sobib nii üks kui teine nimi.

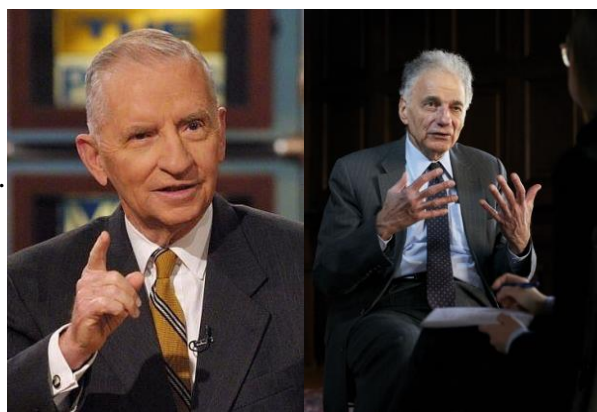
53. **Mida tähendab islamis sõna talaq**, mis jõustub ametlikult siis, kui seda on öeldud kolmel korral? Sunniitidel ja šiitidel on reeglid mõnevõrra erinevad, kuid üldpõhimõtte sama. Kuna näiteks Venemaalt liikusid Tadžikistani tihti mobiilisõnumid "Talaq, Talaq, Talaq", leidis riigi mosleminõukogu mõni aeg tagasi, et telefoni teel sellest teavitamine pole enam piisav.

54. Kuigi Soome disainifirma Marimekko looja Armi Ratia oli teatanud, et Marimekko nime all ei tohi kunagi teha ühtegi lillemustrit, on ettevõtte tuntuimaks kaubamärgiks tänaseks just üks lillemuster. Mõneti protestina ettevõtte juhi vastu lõi selle kuulsa lillemusteri 1964. aastal Maija Isola ning alates sellest on muster järjepidevalt tootmises olnud. **Millist lille** kujutab Marimekko tuntuim muster?

55. Ühe Nõukogude liiduvabariigi etteotsa pandi 1986. aastal venelane Gennadi Kolbin, mis käivitas vabariigis mitmed rahutused, kuna rahvas leidis, et peasekretär peaks olema kohalikust rahvusest. Erinevates linnades toimusid tuhandete inimeste osavõtul protestid, mille vägivaldse mahasurumise käigus said mitmed inimesed surma ja sajad vigastada, täpsed arvud pole teada senini. Peale Nõukogude Liidu lagunemist on need detsembriprotestid saanud aga tolles riigis rahvusliku identiteedi tähtsaks osaks. Millises tänapäeva riigis 1986. aasta detsembris kohaliku parteijuhi ametissenimetamise vastu protestiti?

56. **Kes on helilooja?**

57. Vasakpoolsel pildil oleva härrasmehega (sündinud 1930. aastal) seonduvad teatud kontekstis aastad 1992 ja 1996, parempoolsega (sündinud 1934.

aastal) aga samas kontekstis aastad 2000, 2004 ja 2008. **Kes on piltidel olevad mehed?**

58. Chama Cha Mapinduzi ehk Revolutsiooni Partei on moodustatud 1977. aastal ning on 2016. aasta seisuga Aafrikas kõige kauem järjest võimul olnud partei. Partei ridadest on tulnud ka kõik riigi presidendid: järjekorras esimese jätame mainimata, aga talle järgnevad Ali Hassan Mwinyi (1986-1995), Benjamin Mkapa (1996-2005), Jakaya Kikwete (2006-2015) ja John Magufuli (alates 2016). **Millise riigi partei on Chama Cha Mapinduzi?**

59. Kui eurooplased nimetavad asiaate pilusilmadeks, siis suur osa asiaatidest nimetab valgeid vastu pikkninadeks. Singapuris ja Malaisias kasutatakse aga valgete kohta slängis nimetust *ang mo* või *ang moh*, mis on samuti inspireeritud ühest välisest tunnusest. **Mida *ang mo* või *ang moh* tähendab?** Väljendi juured ulatuvad 17. sajandisse, mil sellega hakati kutsuma Hollandi kolonisaatoreid ning ilmselt leidub tänagi hollandlaste hulgas otseselt sarnase tunnusega inimesi protsentuaalselt rohkem kui näiteks eestlaste seas. Nii peetakse Hollandis Bredas iga aasta septembri esimesel nädalavahetusel ka nendele pühendatud festivali.

60. Iga endast lugupidava rahakolleksionääri kogus sisaldub kindlasti ka pildil olev eriline rahatäht, mis on antud ühe riigi poolt välja kasutamiseks hoopis teises riigis. Rahatähe väljastajaks oli 1950. aastal Pakistan ning kasutamiseks oli see mõeldud riigis, kuhu paljudel pakistanlastel ikka aeg-ajalt asja on. Kupüüri väljalaskmise eesmärgiks oli suurendada sihtkohariigi usaldusväärsust Pakistani raha (kas siis otse kaupade eest tasumiseks või vahetamiseks) suhtes. Taoliste rahatähtede väljastamine jätkus kuni aastani 1978. **Millisel eesmärgil reisivatele pakistanlastele selliseid ruupiaid väljastati?**

61. Kui lähete selles Euroopa linnas hommikul pohmelliga baari ja tellite kohalikku vett, võite sattuda tsüklisse, sest nime all Agua de tuntakse sealkandis viinast, džinnist, kohalikust vahuveinist ja apelsinimahlast kokku segatud kokteili. Eri suuruses kannudest serveeritava kokteili meisterdas esmakordselt 1959. aastal sama linna baaris töötanud Constante Gil. **Millise linna nimi sobib punktiirile?**

62. Juudi-Ukraina juurtega Leonard Nimoy (eluaastad 1931-2015) on filmisõbrale tuntud eeskätt kui Spock telesarjas "Star Trek" ja sellel baseeruvates filmides. Nimoy oli aga ka üsna edukas filmilavastaja, olles näiteks 1987. aasta suurima kassafilmi režissööriks. **Millise filmi?**

63. Rio de Janeiro mängu kokkuvõttvas olümpiaaraamatus kirjutab Priit Pullerits, et sellel spordialal on peapõrutuse oht suurem kui kiivriga mängitavas ameerika jalgpallis. USA koondise juht olla näiteks öelnud, et varem või hiljem tabab see absoluutselt igäüht, kes küsitavat spordiala harrastab. Põhjus peituvat selles, et võistlusolukorras tuleb olla üksteisele väga lähedal ning käe või jalaga obaduse vastu pead saamine pole sugugi haruldane. **Milline spordiala?**

64. Ansambel?

65. 2004. aastal möllanud tsunami pühkis maa pealt küla nimega Ban Naan Khem. Seepeale annetas üks jalgpalliklubi koos oma särgisponsori, küla asukohariigi populaarseima õllebrändiga, ligikaudu 250 000 dollarit, et küla ja seda ümbritsev piirkond uuesti üles ehitada. Piirkond hakkaski seepeale kandma jalgpalliklubi ja õlletootja kaksikknime (a la Flora-Saku). **Millist nime**, kui on teada, et õlletootja on jalgpalliklubi särgisponsoriks siiani ja üldse on tegemist Frankfurti Eintrachti kõrval ainsa Euroopa viie suure jalgpalliliiga klubiga, mille särgisponsoriks on õlletootja?

66. Küsitav sotsioloog asus 1919. aastal tööle Müncheneri ülikooli ja pidas sama aasta jaanuaris Baieri Vabariigi pealinnaks saanud Müncheni raamatupoes grupile vasakpoolsetele tudengitele loengu, millest hiljem kasvas välja tema üks peateoseid "Poliitika kui elukutse ja katsumus" ("*Politik als Beruf*"). Seal avaldas ta arvamust, et kaasaja poliitika on muutumas ideoloogiatuks ja väärtustab ainult võimu, ning nägi väljapääsuna karismaatilise juhi esilekerkimist, kes suudab rahvahulgas enda taha koondada. Sotsioloog ise edasisi arenguid pikalt ei näinud, sest haigestus järgmisel aastal hispaania grippi ja suri sealsamas Münchenis 1920. aasta juunis. **Kes?**

67. Meie kinodes eelneb filmile tavaliselt peatselt ekraanile tulevate filmide tutvustamine. Pole teada, kas India kinodes ka tulevase filme tutvustatakse, kuid enne filmi tuleb seal kindlasti läbi viia üks konkreetne toiming. Meil seda kinodes ei harrastata, mõnedel muudel üritustel aga küll. Kui senini tehti seda Indias ainult mõnedes osariikides, siis 2016. aasta lõpul otsustas riigi kõrgem kohus, et seda tuleb enne filmi algust teha eranditult kõikides riigi kinodes. **Mida?**

68. **Milline vanus?**

- prohvet Muhammad sai selles vanuse peaingel Gabrieli kaudu oma esimese ilmutuse;
- Viiekordne F1 maailmameister Juan Manuel Fangio võitis selles vanuses oma esimese MM-tiitli;
- Frederick Sagner pälvis selles vanuses oma esimese ja Lech Walesa ainsa Nobeli preemia;
- Oliver Stone sai selles vanuses kätte oma esimese ja Mel Gibson ainsa parima režissööri Oscari;

69. Selle tänase populaarse filmifrantsiisi ajalugu ulatub tagasi Jaapani lelugigandi Takara 1970. aastatel loodud robotmänguasjade sarjani. 1983. aastal sai Takaraga kaubale tuntud mänguasjatootja Hasbro ja kombineeris Jaapani firma olemasolevad tooted rahvusvahelisele mänguasjaturule kohandatud uueks kaubamärgiks. Hasbro püüdlused uudistooteid tõhusamalt turustada viisid välja samanimelise teleanimasarja (1984-1987) ning koomiksisaagani, hiljem lisandus muu. **Millisest frantsiisist on jutt?**

70. **Millise Euroopa riigi president on sakslane Klaus Iohannis?**

71. Inkubatsioon tähendab bioloogias haudeaega, meditsiinis aga peiteaega ehk aega mikroobide toime algusest esimeste haigustunnuste tekkimiseni. Antiikajal nimetati inkubatsiooniks teatud tegevust templis jumalailt ilmutuse või tervistuse saamiseks. **Milles see seisnes?**

72. **Kes on pildil olev demon, kes kimbutab naisi ja soovib nendega vahekorda astuda?** Täpselt sama nime kannab ka esinev USA ansambel.

73. See 1993. aastal asutatud bränd on oma koduriigis ülivõimsalt kõige populaarsemaks automargiks nii tänavapildis kui müüginumbritelt. 2016. aastal (andmed kuni oktoobrikuuni) müüdi neid oma kodumaal 167 000 ühikut, edestades teisele kohale platseerunud Hondat (71 000 ühikut)

rohkem kui kahekordselt. **Milline autotootja, pildil nende enimmüünud mudel MyVi?**

74. See Rakverest veidi suurem linn sobiks hästi Eesti linnaks, sest nii linna vapp kui ka lipp on sinimustvalged. Vapil on sinisel taustal mustad männid ja valge jõgi (mis kannab linnaga sama nime). Sinivalgesinisel püstrikollooril on aga keskel linna vapp. Kohta esmamainiti 1206, kasvama hakkas aga alles XIX sajandi lõpupoole, mil muutus populaarseks suvituskohaks. Linnaõigused 1928. Linn on nime saanud jõe järgi, sellele olevat aga legendi järgi nime andnud Katariina I, kes tuletanud nime sellest, et jões elas palju angerjaid. Keelemehe Paul Alvre hinnangul on aga linna saanud nime eestikeelsest sõnast "voog". **Mis linn?**

75. Skandaalse punkbändi Pussy Riot liikmed Nadežda Tolokonnikova ja Jekaterina Samutsevitš kuulusid kuni 2009. aastani vene tegevuskunstnike rühmitusse, mille „isaks“ peetakse Moskva ülikooli filosoofiateaduskonna lõpetanud Oleg Vorotnikovi. Selle 2007. aastal sündinud rühmituse kunstiaktiioonid on vormilt märksa šokeerivamad kui Pussy Rioti kontsert Moskva Kristuse Lunastaja kirikus. **Mis nime kannab rühmitus?**

76. **Milline on ainus põhjapoolkeral elav pingviiniliik?** Oma nime on ta saanud elukoha järgi.

77. Lääne-Virumaal on kaks valda, mis kannavad "võõrast" nime – valla nimi ei kattu ühegi vallas oleva asula nimega. **Mis vallad?**

78. Vaid kolm naist on suutnud seitsmepöistluses koguda üle 7000 punkti, Jackie Joyner-Kersey ja Carolina Klüft koguni mitmel korral. **Aga kes on kolmas 7000 punkti piiri alistaja?**

79. Ta on hanesuurune tumedat värvi lind. Tema selga kaunistavad iseloomulikud valged tähnid. Äratuntav on ta veel odaterava noka, pika ja jämeda kaela ning väga lühikese saba järgi. Teda lennus nähes paistavad silma veel teistest lindudest kitsamad tiivad. Välimusele ja muule iseloomulikule viitavad nimed: kõvakael, põhjahani, persu, päitshärg. Võib sooritada toiduotsinguil ka 40 km rändeid sisemaa rabajärvedelt merele. Eestis olnud üpris arvukas ja oluline jahilind, praeguseks järgi 10-15 pesitsevat paari. **Kes?**

80. Horatiuse kuulsat väljendit endale monumendi püstitamisest *exegi monumentum* teab igaüks. Originaalis on see pisut pikem - *exegi monumentum aere perennius*. **Mida tähendavad aga selle väljendi kaks viimast sõna?**

1. Nepaal IT
2. Adele AP
3. Svetlana Aleksijevitš – Nobel mitteilukirjanduse eest AP
4. DKW, Horch, Wanderer IT
5. Lars Magnus Ericsson IT
6. Henry Tate AP
7. Näljamängud AP
8. Bhumbol Adulyadej e Rama IX AP
9. Saudi Araabia AP
10. JJ Abrams star wars the force awakens AP
11. pangaautomaat AP
12. Cream AP
13. Dalai-laama AP
14. Kuveidi dinaar AP
15. Santiago AP
16. Green Bay Packers AP
17. Nagaland AP
18. James Prescott Joule AP
- 19 Bratislava AP
20. Vincenzo Lancia AP
21. Kondomiinium AP
22. Silmaarsti juures AP

23. sõnade sobivus, kitsamas tähenduses ka püsiühend AP
25. Ducati AP
27. Pakistan AP
29. Werther`s AP
31. Birma/Myanmar AP
33. Madis Oviir AP
35. Õhusaaste AP
37. Ian Fleming AP
39. Andy Roddick AP
41. Calais kodanikud AP
43. Mackenzie AP
45. Katrin Nyman-Metcalf AP
- 47 Koeru/Vao AP
49. Toronto AP
51. Roosärg AP
53. abielulahutust (piisab, kui mees on seda kolm korda öelnud)
55. Kasahstan IT
57. Ross Perot; Ralph Nader (USA presidendivalimiste kolmanda koha omanikud) IT
58. Tansaania IT
60. hadzil käijatele (kasutamiseks Saudi-Araabias) IT
62. "Kolm meest ja beebi" IT
64. Genesis AP
66. Max Weber IT
68. 40 IT
70. Rumeenia AP
72. Incubus AP
74. Ogre AP
76. Galapagose pingviin AP
78. Larissa Turtšinskaja-Nikitina AP
80. (mis on) vasest püsivam AP
24. Asuncion AP
26. Viimane sigarettide telereklaam AP
28. kummel AP
30. Rostrum AP
32. Kuristik rukkis AP
34. Zeljonaja Marka AP
36. David Niven AP
38. Konstantzi järv e Bodensee AP
40. Shirley AP
42. Lahore IT
44. Chicago Cubs AP
46. Eesti postimuuseum AP
48. No Middle Initial, pole teist eesnime AP
50. Aivo Erkmaa AP
52. Leandros / Leander IT
54. moon IT
- 56.
59. punapead IT
61. Valencia IT
63. kujundujumine IT
65. Everton-Chang IT
67. mängida riigi hümni IT
69. Transformerid IT
71. Magamine AP
73. Perodua (Malaisia) IT
75. Voina AP
77. Rägavere, Rakvere AP
79. Järvekaur AP